

מסגרת רעיונית

התכנית

מודל ההפעלה

תשע"ח
2017-2018

משרד החינוך

תכנית חלופות בהערכה בסביבה הדיגיטלית

Blend it...

מתודות בסביבה הדיגיטלית

מתודות בסביבה דיגיטלית

קיימות מספר מתודות עיקריות ברוח גישת ההערכה החלופית. שילובן של מתודות אלה בסביבות דיגיטליות עשוי לתרום ליישום מיטבי שלהן. להלן יוצג תיאור של מספר מתודות עיקריות במסגרת החלופות בהערכה בסביבות דיגיטליות.

תלקיט בסביבה דיגיטלית

התלקיט מוגדר כאוסף או תלקיט עבודות (בתהליך או תוצרים סופיים) של הלומדים שבאמצעותן הוא מביא לידי ביטוי את **יכולותיו, התקדמותו והישגיו** בתחומים שונים. התלקיט אף אמור לכלול קריטריונים אשר על פיהם נבחרו הפריטים השונים וראיות לתהליכים רפלקטיביים על אודות תהליך הלמידה. לשימוש בתלקיטים כמה יתרונות בולטים: פיתוח מודעותם של התלמידים לתהליכי הלמידה אשר עימם התמודדו, לתובנות שפיתחו, לשינוי בתפיסותיהם ולנקודות החוזק והתורפה שלהם. ניתן לכלול בתלקיט מגוון רחב של תוצרים, כגון פריטים כתובים, מוקלטים או חזותיים המתייחסים למטלות ביצוע, מצגות, דגמים, מבחנים, דוחות שונים, עבודות חקר, תהליכי רפלקציה, הערכה עצמית והערכת עמיתים.

ניתן להבחין בין סוגים שונים של תלקיטים: תלקיט מציג, תלקיט תהליכי ותלקיט משולב. התלקיט המציג דומה לדגם התלקיט אשר נעשה בו שימוש בתחום האומנות, ובמסגרתו מציג התלמיד **עבודות נבחרות**. התלקיט התהליכי כולל תיעוד תהליך הלמידה על ידי התלמיד ופריטים המשקפים תהליך זה, ואילו התלקיט המשולב כולל עבודות נבחרות ואף פריטים המתייחסים לתהליך הלמידה. חשוב לציין שהתלמידים אמורים להיות **מודעים לקריטריונים אשר על פיהם יש לכלול פריטים שונים בתלקיט** ואשר על פיהם תוערך תכולתו.

השימוש **בתלקיט דיגיטלי** במסגרת יישומן של חלופות בהערכה רוח בשנים האחרונות והוא מזמן לתלמידים חשיבה רפלקטיבית המתייחסת לתוצרים שהפיקו. מאפיינים נוספים של הפורטפוליו הדיגיטלי מתייחסים לכך שניתן לתעד בקלות את תאריכי ההפקה של **תוצרי ביניים שונים** ואת היסטוריית **השינויים שנערכו**. כמו כן, אף ניתן ליצור קישורים למידע נוסף ברשת באמצעות היפר קישור ולהוסיף מדידות שונות כגון איורים שונים, ביטויים גרפיים, קול ווידאו. בנוסף, התלקיט הדיגיטלי מאפשר לתלמידים לפרסם את תוצריהם ולקבל משוב עמיתים ואף משוב מן המורה בזמן אמת. משוב זה משביח את התוצרים המופקים ואף מסייע בתהליך הפקת הלקחים. השימוש בתלקיט דיגיטלי מאפשר להגביר את השכיחות של **התפקיד המעצב של ההערכה** ולתרום לשיפור בתהליכי הלמידה.

משרד החינוך

מסגרת רעיונית

מתודות
עיקריות

מטלת ביצוע בסביבה הדיגיטלית (PBL)

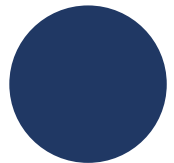

משרד החינוך

מסגרת רעיונית

מתודות
עיקריות

במסגרת מטלת ביצוע מתמודדים התלמידים עם בעיה מהעולם האמיתי ומציעים לה פתרונות שונים, תוך שימוש במגוון אסטרטגיות חשיבה. למטלות ביצוע מספר מאפיינים עיקריים: הפקת תוצר ע"י התלמידים המעיד על תהליכי הלמידה שלהם, ביצועה של המטלה מתמשך לאורך זמן והיא מאפשרת לתלמידים בקרה על עבודתם, ואילו הסוגיה או הבעיה אשר בבסיס המטלה אמורות להיות רלוונטיות לחיי היום יום שלהם. כמו כן, המטלה מתמקדת בהיבטים שונים אשר עימם יתמודדו התלמידים בעתיד כאזרחים במאה ה-21. על מנת להגביר את האפקטיביות של ההערכה באמצעות מטלות ביצוע יש להביא למודעות התלמידים את הקריטריונים אשר על פיהם יוערכו באמצעות פיתוח מחוונים, ולאפשר לתלמידים לבצע הערכה עצמית בהתבסס על מחוונים אלה. מטלות הביצוע עשויות להיות מטלות קבוצתיות והן מעודדות תהליכים שיתופיים.

התלמידים נדרשים להתאים את המסרים אשר ברצונם להעביר באמצעות התוצר אשר הם מתכננים לסוג המדיה הדיגיטלית ולקהלי היעד הספציפיים, זאת באמצעות כלים ייעודיים שונים המשלבים מגוון תצורות אינפו-גרפיקה ומולטימדיה דינמית, ואינטראקטיבית. הסביבה הדיגיטלית אף מזמנת מגוון כלים לכתיבה במסמכים שיתופיים, לניהול שיח מקוון בקבוצות דיון ולפיתוחם של תוצרים מגוונים כגון: סרטוני קומיקס, אנימציה דיגיטלית, דמויות מדברות (אוטאר), מצגות, אתרי אינטרנט, תערוכות וירטואליות, בלוגים ומשחקים דיגיטליים.

חקר בסביבה דיגיטלית

במסגרת החקר זוכים התלמידים להתחקות אחר עבודת המדענים ולבצע מטלה המבוססת על עקרונות המחקר המדעי-אקדמי. בתהליך זה התלמידים אוספים מידע ממקורות מגוונים בהתייחס לנושא הנחקר, כולל איסוף נתונים אמפיריים בזיקה לשאלת החקר. כמו כן, הם נדרשים להעריך את המידע ולמזגו באמצעות **מסמכים שיתופיים ומקוונים**. התלמידים יכולים לעבד את הנתונים שאספו באמצעות כלים דיגיטליים, ובתום התהליך הם מפיקים היצג הכולל את ממצאי החקר ואת מסקנותיו תוך שימוש במגוון **כלים דיגיטליים** המשמשים לייצוג מידע.

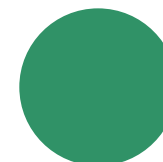

משרד החינוך

מסגרת רעיונית

מתודות
עיקריות

למידה מבוססת פרויקטים בסביבה דיגיטלית

מתודה זו חושפת את התלמידים למטלה המאורגנת **סביב שאלה פורייה** אשר מובילה אותם לעסוק בתהליכים ובמושגים עיקריים במסגרת הנושא הנלמד. המטלה כוללת תהליך **חקר שיתופי סביב פרויקט** בנושא רלוונטי המניע את פעילויות התלמידים. הלמידה כרוכה בהשלמת שלבים שונים ובהפקת מגוון תוצרים כגון: דגם דיגיטלי או פיסי, אתר אינטרנט, סרטון, הצגה, שיר, מסמך מדיניות וכו'. התלמידים מציגים את התוצר שלהם בפני קהל (פרזנטציה), מסבירים אותו, מגנים עליו, מתעדים את שלבי למידתם והינם מעורבים בתהליכים רפלקטיביים על אודות תהליך הלמידה. **האופי השיתופי של הפרויקט וזמינות התקשורת בסביבה הדיגיטלית** מאפשרים לכל תלמיד לקבל ולהעניק משוב ואף לבטא את אישיותו וכישוריו.

משרד החינוך

מסגרת רעיונית

מתודות
עיקריות

משרד החינוך

מסגרת רעיונית

מתודות
עיקריות

מקורות עיוניים למתודות חלופות בהערכה:

חלופות בהערכה בקובץ מתנ"ה תשע"ח

מהי הערכה חלופית? (מזה"פ)

נתיבים להוראה משמעותית (המינהל הפדגוגי)

חלופות בהערכת הישגים (מינהל פדגוגי)

חלוצי הערכה (מינהל פדגוגי)

תמ"ר – תכנית ממירה היבחנות במקצועות החובה (מזה"פ)

עוד על הערכה חלופית (מכללת אחווה)

בהבניה מתמדת (פרופ' מנוחה בירנבוים, צופיה יועד, ד"ר שרה כ"ץ והלנה קימרון).